

Bilgi birikimini genç kuşaklara aktarmanın en doğru yolu...

Ersal Bingöl

1957 yılında İstanbul'da doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul'da tamamladı. 1976 yılında tıp kitapçılığına başladı. 1979 yılında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. 1979 yılında Rıfki Büroğlu ve diğer arkadaşlarıyla beraber Çapa'da Nobel Tıp Kitabevi Ltd. Şirketi'ni kurdu. Ortakları ile birlikte birçok yabancı firmanın Türkiye temsilciliğini yaptı. Önce Cerrahpaşa ve Kadıköy'de, daha sonra Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Samsun, Elazığ ve Antalya'da şubeler açtı. 2001 yılında kendi matbaasını kurdu. Evli ve iki çocuk babası olan Ersal Bingöl, halen Nobel Tıp Kitabevi'nde Genel Müdürlük görevini sürdürmektedir.

Tıp tarihi araştırmacılarına göre, ülkemizde tıp yayıncılığı 19. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Ülkemizde basım ve yayın işlerinin yıllarca geciktirildiğini düşünürsek bundan en çok etkilenen alanın tıp yayıncılığı olduğunu görürüz. Tıbbi konuların geniş ve derin bilgi gerektirmesi nedeniyle, yazarlar ancak monografi tarzında çeşitli tıbbi kitaplar yazdılar.

Geçmişte tıp yayıncılığını araştırdığımızda öncelikle karşımıza tıp fakültelerinin kendi bünyelerine hazırladıkları dergi-

ler çıkmaktadır. Yine o dönemde yayınlanan tıp kitapları genelde üniversite yayını ya da yazarının kendi imkânları ile basılıyordu. Bu kitaplarda ayrı bir tıp yayınevi veya dağıtıcısı olmadığı için Türkiye geneline dağıtılamıyordu.

O dönemlerle ilgili (1950 -1960 yılları arasında) hocalarımızdan aldığımız bilgilere ve bazı yayınlardan öğrendiğimize göre hatırlayabildiğimiz bazı kitaplar şunlardır:

Dr. Erich Frank: Üç ciltlik İç Hastalıkları
Dr. Sedat Tavat: Fیزیopatoloji
Dr. Kazım İsmail Gürkan: Cerrahi

Dr. Osman Barlas: Propedötik
Dr. Kurt Steinitz: Klinik Laboratuvar Usulleri
Dr. Zeki Zeren: Anatomi

Yine anlatılana göre 1960'lı yıllarda ve 1970'li yılların başlarında henüz telif eserlerin çokça yayınlanmadığı dönemlerde sayıları İstanbul'da iki ya da üç, Ankara'da ise iki olan tıp kitapçıları, sadece yurt dışından orijinal kitaplar getirerek satarlardı. 1975'ten sonraki yıllarda kitapçevlerinin yayıncılık anlayışının değişmesiyle birlikte yavaş yavaş yayınlanan kitap sayısı da artırmaya başlamıştır.

Benim de tıp kitapçılığına başladığım

1976 yıllarında merkezi Ankara'da bulunan Güven Kitabevi (sonradan tıp yayıncılığını bıraktılar) çeviri konusunda öncülük yaparak tıp dallarının bilinen klasiklerini Türkçeye kazandırmıştır. Bu durum bizlere ve aynı işi yaptığımız arkadaşlara güç vererek sadece tıp kitapçılığı ve yayıncılığı konusuna yönelmemizi sağlamıştır. Yeri gelmişken kurucumuz Sayın Rifki Büroğlu'nu bu vesile ile rahmetle anarım.

O yıllarda artık telif eserler de üretilmeye başlanmıştı. Yazarlarımızın bu konuda deneyimli olmamaları, birçok aksaklığı ortaya çıkarıyordu. Hazırlanacak kitaba girecek resimler veya çizimler sorun teşkil ediyordu. O zamanın koşulları ile dizgi, baskı teknikleri kâğıt kaliteleri çok gelişmiş değildi. En çok sorunu indeks ve kaynak bölümlerinde yaşıyorduk. Türk tıbbına yüzlerce yayın kazandırmış bir tıp kitabevinin sorumlusu olarak şunu söylemeliyim ki; bilgisayarı günümüzdeki kadar sık kullanılmadığı dönemlerde inci gibi el yazısı, renkli kalemlerle hazırlanmış tablolar ya da bizim nerede boşluk nerede paragraf yapacağımızı dahi bildiren yazarlar olduğu gibi; yazısı okunmayan, kendi dallarına göre kısaltmalarla yazı getiren, sonra da yazısını beğenmeyip tekrar tekrar değiştiren yazarların da vardı.

1980'li yıllardan sonra birçok tıp fakültesi öğretim üyesi temel ve klinik bilim dallarında kendi kitaplarını yazmaya başladı. Hemen hemen her tıp fakültesi iç hastalıkları, cerrahi, kadın-doğum ve diğer birçok dalda kendi yazdıkları kitapları öğrencilerine sunar hale geldiler.

1950-1960 yıllarında hepsi 10 kadar

olan tıp kitabından günümüzde binlerce kitaba ulaşılmıştır. Hatta bu noktada Avrupa düzeyine ulaşmış durumdayız. Öğrencilerimiz kitap bulamama sıkıntısı içinde değiller; temel tıp bilimleri için yazılmış kitaplardan ve kaliteli yabancı kitapların çevirilerinden yararlanıyorlar. Pratisyen hekimlerimiz aradıkları her konuda kitap bulabiliyorlar. Uzmanlık dalları için mükemmel ve eksiksiz telif veya çeviri kitaplar mevcut. Okuma oranının çok düşük olduğu ülkemizde İstanbul ve Ankara'daki kitapçıları yurt dışında bulunan kitapçılarla hemen aynı boyuttadır ve isteklere kısa zamanda cevap verebilmektedir.

Yayınladığımız kitapların yurt dışında okunmasını sağlamak için yabancı yayınevleriyle işbirliği arayışlarımız devam etmektedir. Tabii ki bu konuda en önemli konu, bilgi birikimi olan hekimlerimizin kitap yazma konusunda daha aktif olmaları, hatta diğer yazarlarla paylaşımlara girmeleridir. Ayrıca bizler de, kendi dallarında deneyimli yazarlarımızdan danışman olarak faydalanarak daha gerekli ve seçici yayınların çıkmasını sağlamalıyız.

Eskiden çok fazla söz edilmeyen telif hakları konusu da günümüzde yayıncılığın en önemli maddesi olmuştur. Artık ülkemizde fikir ve sanat eserleri hakkında çıkarılan yasalara ciddi ve deneyimli yayınevleri tarafından kesinlikle uyulmaktadır. Bu nedenle yazarlar hazırladıkları eserlerin maddi ve manevi karşılıklarını almaktadırlar.

Tabii ki yayınevlerinin ve tıp kitaplarının değerini, tıp dünyamızın bireyleri olan, doktorlarımız, öğretim üyelerimiz, öğrencilerimiz, hemşirelerimizin bildiklerini düşünüyoruz.

“(...) Yazarlarımızın bu konuda deneyimli olmamaları, birçok aksaklığı ortaya çıkarıyordu. Hazırlanacak kitaba girecek resimler veya çizimler sorun teşkil ediyordu. O zamanın koşulları ile dizgi, baskı teknikleri kâğıt kaliteleri çok gelişmiş değildi. En çok sorunu indeks ve kaynak bölümlerinde yaşıyorduk.”

Kaynaklar

Alatlı Canan, Çolaklar Huriye, Efeoğlu Ahmet, Namal Arın. İstanbul Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi 1908-2008

Demir Ramazan. Üniversitenin Bugünü ve Yarını Ankara: Palme Yayıncılık, 2008.

Huth, J. Edward. Tıpta Bilimsel Yayın Hazırlama Teknikleri Çeviri. Hasan Doğruyol İstanbul; Nobel Tıp Kitabevleri, 2009.

Ulutin, Orhan Nuri. Ord. Prof. Dr. Erich Frank'ın Dünya Tıbbındaki Yeri ve Türk Tıbbına Katkıları İstanbul : Nobel Tıp Kitabevleri, 2007.

Üstdal Muzaffer, Vuillaume Robert, Gülbahar Kural, Soyugur Behram. Sağlık Biyolojik Bilimlerde Araştırma Nasıl Yapılır Nasıl Yazılır Ankara: Palme Yayıncılık, 2006.